

مجموعه سوالات طبقه‌بندی شده

تحولات سیاسی اجتماعی ایران (از مشروطیت تاکنون)

- طراحی بیش از ۲۰۰۰ سوال مفهومی از ۷ منبع قطعی کنکور تحولات سیاسی اجتماعی
- پوشش کامل سوالات آزمون‌های ارشد و دکتری زیر گروه تحولات سیاسی اجتماعی
- ارائه پاسخنامه کاملاً تشریحی همراه با رفرنس‌دهی به منابع مرجع
- ارائه نکات مهم و پرتکرار آزمونی در پاسخنامه تشریحی

مؤلفین:

علی صفیاریپور (رتبه ۱ مجموعه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل)

مهسا سادات حسینی

انتشارات
اندیشه‌آرشد

فهرست

مقاومت شکننده جان فوران	۵
پاسخنامه سؤالات کتاب مقاومت شکننده (جان فوران)	۱۴۲
سؤالات کتاب ایران بین دو انقلاب (پرواند آبراهامیان)	۲۳۹
پاسخنامه سؤالات کتاب ایران بین دو انقلاب (آبراهامیان)	۳۰۹
سؤالات کتاب مقالاتی در باب جامعه شناسی سیاسی ایران (آبراهامیان)	۳۸۷
پاسخنامه کتاب مقالاتی در باب جامعه شناسی سیاسی ایران (آبراهامیان)	۴۳۵
سؤالات کتاب تاریخ تحولات سیاسی و اجتماعی ایران (۱۳۲۰ _ ۱۳۵۷) (ازغندی)	۴۷۶
پاسخنامه سؤالات کتاب تحولات سیاسی و اجتماعی (ازغندی)	۵۲۵
سؤالات کتاب اقتصاد سیاسی ایران (کاتوزیان)	۵۷۴
پاسخنامه سؤالات اقتصاد سیاسی (کاتوزیان)	۶۱۳
سؤالات کتاب مقدمه ای بر انقلاب اسلامی (زیباکلام)	۶۴۱
پاسخنامه کتاب مقدمه ای بر انقلاب اسلامی (زیباکلام)	۶۷۷
سؤالات کتاب تحولات سیاسی اجتماعی بعد از انقلاب	۷۰۱
اسلامی در ایران جلد اول و جلد دوم (فوزی)	۷۰۱
پاسخنامه سؤالات کتاب تحولات سیاسی اجتماعی بعد از انقلاب اسلامی در ایران (دکتر یحیی فوزی)	۷۸۲
سؤالات کتاب فرایند استقرار جمهوری اسلامی محمدشفیعی فر	۸۳۳
پاسخنامه سؤالات کتاب فرایند استقرار جمهوری اسلامی (محمد شفیی فر)	۸۶۸
منابع	۸۹۶

مقدمه

به نام خدا

خداوند متعال را شاکریم بار دیگر توفیق داد قدمی در راستای رفع دغدغه داوطلبان **کنکور علوم سیاسی** در حوزه **کنکور ارشد و دکترا** برداریم، با توجه به استقبال گسترده داوطلبان از کتب کنکوری چاپ شده پیشین توسط این تیم، شامل: **آزمون برترمبانی علم سیاست، جامعه شناسی سیاسی، سیاست خارجی جمهوری اسلامی، آزمون برتر تاریخ روابط بین الملل، آزمون برتر سازمان های بین الملل، بانک سوالات دکترای علوم سیاسی، آزمون یار علوم سیاسی، نکته و تست علوم سیاسی، آزمون یار روابط بین الملل، نکته و تست روابط بین الملل، آزمون یار منطقه ای، آزمون یار دیپلماسی، نکته و تست دیپلماسی، روش پژوهش، اندیشه های سیاسی، اصول روابط بین الملل، زبان تخصصی علوم سیاسی و...** قرار بر این شد در حوزه **تحولات سیاسی اجتماعی** کتابی طراحی شود که علاوه بر استفاده از منابع درجه اول در حوزه **تحولات سیاسی اجتماعی**، دغدغه دانشجویان **علوم سیاسی** تا حدود بسیار زیادی رفع شود. تصمیم گرفتیم تا دقیق ترین و کامل ترین کتاب کنکوری در حوزه **تحولات سیاسی اجتماعی** را به رشته تحریر درآوریم. داوطلبان **کنکور ارشد** گرایش های **(علوم سیاسی و اندیشه سیاسی)** و داوطلبان **کنکور دکترای علوم سیاسی** با وجود این کتاب نیاز به مطالعه هیچ منبع دیگری ندارند. ما با همین کتاب **بالای ۸۰ درصد** را برای زیرگروه **تحولات سیاسی اجتماعی** تضمین می کنیم. در پایان از سرکار خانم **مهساسادات حسینی** که در تالیف این کتاب با ما همکاری نمودند صمیمانه تشکر می کنم. همچنین از سرکار خانم **سمیرا باقری** و سرکار خانم **الناز راهیمی** از دانش آموختگان روابط بین الملل که زحمت ویراستاری این کتاب را برعهده داشته اند و در طراحی کتاب های مبانی علم سیاست، سیاست گذاری عمومی و اقتصاد سیاسی با ما همکاری داشته اند، صمیمانه تشکر می نمایم.

داوطلبان **کنکور ارشد و دکتری علوم سیاسی** می توانند با مراجعه به کانال تلگرامی و صفحه اینستاگرامی از مطالب مشاوره **کنکور** استفاده داشته باشند.

آیدی کانال تلگرام مشاوره ارشد و دکترای علوم سیاسی: [t.m/politicsman](https://t.me/politicsman)

آدرس صفحه اینستاگرام مشاوره ارشد و دکترای علوم سیاسی: [politicsman_1400](https://www.instagram.com/politicsman_1400)

آیدی تلگرامی علی صفیاریپور جهت مشاوره: [Alisafyarpoor](https://t.me/Alisafyarpoor)

علی صفیاریپور

رتبه ۱ مجموعه علوم سیاسی و روابط بین الملل.

مقاومت شکننده جان فوران

جان فوران برای تحلیل تاریخ تحولات اجتماعی و سیاسی در ایران از چه الگویی در پژوهش های خود بهره برد؟

- (۱) پژوهش های خود را با تکیه بر الگوی نظام جهانی و الگوی توسعه وابسته صورت می دهد.
 - (۲) پژوهش های خود را با تکیه بر الگوی نظام امپریالیسم جهانی صورت می دهد.
 - (۳) پژوهش خود را براساس اندیشه های مارکسیستی صورت می دهد و معتقد است که ایران پیش از دوران سرمایه داری را می توان تنها در پرتوی شیوه تولید فئودالی توضیح داد.
 - (۴) پژوهش خود را براساس اندیشه دیکتاتوری وابسته مطرح می سازد و معتقد است که ایران چه پیش از رژیم پهلوی و چه در دوران پهلوی، در پرتوی همین دیکتاتوری وابسته را می توان توضیح داد.
- از جمله دلایل، شکست انقلاب مشروطیت در ایران دوره قاجار، چه مواردی بوده است؟

- (۱) موقعیت وابسته به قدرت پادشاهان، ضعیف بودن طبقات اجتماعی و مداخله درباریان در جریان انقلاب مشروطیت.
- (۲) عدم همراهی مستمر تمام طبقات اجتماعی از انقلاب، موقعیت وابستگی به نظام جهانی و مداخله روسیه.
- (۳) عدم همراهی مستمر طبقات اجتماعی از انقلاب، سرکوب و دستگیری اکثر روشنفکران و رهبران انقلاب مشروطیت و در نهایت مداخله گسترده درباریان در انقلاب.
- (۴) وابستگی اقتصادی برخی از طبقات اجتماعی به پادشاهان، مداخله درباریان در انقلاب و موقعیت وابستگی به نظام جهانی.

عامل جدیدی که جان فوران در مورد شکست انقلاب های ایران در طول تاریخ تا قبل از انقلاب اسلامی، بیان کرد، کدام یک از گزینه های زیر است؟

- (۱) عامل فرهنگ و ایدئولوژی گروه هایی است که نظام موجود را به هموردجویی فرا می خوانند. عامل دیگر را توسعه وابسته در اقتصاد و موقعیت حاشیه ای ایران در نظام جهانی بیان می کرد.
- (۲) تنها عامل اقتصادی و وابستگی به جهان خارج را تنها عامل شکست انقلاب های ایران در طول تاریخ بیان می کرد.
- (۳) تنها عامل فرهنگ و ایدئولوژی نظام سیاسی را عامل شکست انقلاب های ایران در طول تاریخ بیان می کرد.
- (۴) عامل فرهنگ و ایدئولوژی گروه هایی است که نظام موجود را به هموردجویی فرا می خوانند و عامل شیوه تولید سنتی در روستاها و عقب ماندگی را عامل شکست می دانست.

جان فوران، علت اصلی موفقیت کودتای رضا خان را چه چیزی بیان می کرد؟

- (۱) ضعف قدرت پادشاه قاجار و عدم حمایت قدرت های خارجی از آنها
- (۲) تشدید اختلافات داخلی در میان قدرت های سیاسی قاجار و گسترش اعتراضات طبقات اجتماعی
- (۳) شکست بازیگران خارجی و داخلی در عرصه سیاست های ایران
- (۴) ضعف قدرت قاجارها و حمایت گسترده قدرت های خارجی از رضا خان

۶| مجموعه سؤالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

جان فوران از چه واژه ای یا نظریه ای برای تبیین ماهیت جنبش های دو سده اخیر ایران استفاده می کند؟

- (۱) پوپولیسم و پوپولیستی
(۲) سوسیالیسم
(۳) مارکسیسم و مارکسیستی
(۴) نظام ارباب رعیتی
- کدام گزینه از عواملی محسوب نمی شود که شاه را از اریکه قدرت به زیر کشید؟
- (۱) جنبش های عظیم اجتماعی
(۲) خارج شدن افسران بلندمرتبه از کشور
(۳) قیام های چریکی
(۴) اعتصابات عمومی

کدام پژوهشگران در اواخر دهه ۱۹۶۰ به بررسی به بسط نظریه توسعه نیافتگی پرداختند؟

- (۱) پژوهشگران علوم اجتماعی آمریکای لاتین
(۲) پژوهشگران اقتصاد سیاسی بریتانیا.
(۳) پژوهشگران علم اقتصاد آمریکای لاتین
(۴) پژوهشگران سیاسی آمریکای لاتین.

۸- کدام متفکران از چهره های بنیانگذار نظریه توسعه نیافتگی محسوب نمی شوند؟

- (۱) کاردوسو، فالتو (۲) مارکس، فالتو (۳) والرشتاین، کاردوسو (۴) مورگنتا، والرشتاین

۹- وابستگی و توسعه در آمریکای لاتین اثر کدام متفکر است؟

- (۱) کاردوسو، فالتو (۲) مارکس، فالتو (۳) والرشتاین، کاردوسو (۴) مورگنتا، والرشتاین

۱۰- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) در تعریف مقدماتی کاردوسو و فالتو از وابستگی بر محدوده های توسعه تأکید می شود.
(۲) از دیدگاه اقتصادی نظام هنگامی وابسته است که انباشت و گسترش سرمایه نتواند عنصر پویای لازم و اساسی خود را در درون نظام بیابد.
(۳) در تعریف کاردوسو و فالتو به یک نظام اقتصادی اشاره می شود که در چهارچوب آن ملت های مختلف موضوعی را در سطوح کیفیاً متفاوت قدرت و نفوذ اشغال می کنند.
(۴) همه گزینه ها.

۱۱- جان فوران در کتاب مقاومت شکننده، در راستای بررسی و تحلیل تحولات اجتماعی و توسعه اقتصادی ایران از چه چارچوبی بهره می گیرد؟

- (۱) نظریه وابستگی متقابل
(۲) نظریه جهان سوم
(۳) نظریه نظام جهانی و وجوه تحلیل تولید
(۴) نظریه توسعه نیافتگی

۱۲- بنا بر نظریه هیچ تحولی نمی تواند در شرایط وابستگی به قدرت های سرمایه داری صنعتی پیشرفته روی دهد مگر اینکه در مقاطع استثنایی جنگ یا بحران جهانگیر اقتصادی، این پیوندها گسسته شود.

- (۱) گوندر فرانک (۲) والرشتاین (۳) مورگنتا (۴) مونتسکیو

۱۳- کدام گزینه از عناصر وجوه تولید محسوب می شود؟

- (۱) وجوه تولید یک ساختار بعضاً انتزاعی است و از دو عنصر تشکیل می شود.
- (۲) یک یا چند فرآیند کار یعنی راه های تبدیل موارد خام به و سایر درون داده ها به فرآورده های مصرفی یا مبادله ای.
- (۳) نظام مناسبات تولیدی، یعنی مناسبات اجتماعی که از طریق آن فرآیندهای متنوع کار به گونه ای ایجاد می شوند که یک مازاد اقتصادی تولید کنند
- (۴) همه گزینه ها.

۱۴- کدام یک از گزینه های در خصوص نظریه نظام جهانی، صحیح می باشد؟

- (۱) نظریه نظام جهانی با کار امانوئل والرشتاین در مورد پیدایش اقتصاد جهانی سرمایه داری اروپای سده شانزدهم مربوط می شود، او در تحلیل خود یک چهارچوب جهانی معطوف می دارد که درون آن سرمایه داری توسعه نیافته اغلب کشورهای جهان سوم می گنجد. و براساس وجه تولید دولت ها به هسته مرکزی، منطقه حاشیه ای و منطقه نیمه حاشیه ای تقسیم می شوند.
- (۲) نظریه نظام جهانی با کار امانوئل والرشتاین در مورد پیدایش اقتصاد جهانی سرمایه داری اروپای سده شانزدهم مربوط می شود، او در تحلیل خود یک چهارچوب جهانی معطوف می دارد که درون آن سرمایه داری مستقل و توسعه یافته کشورهای غربی می گنجد و براساس سرمایه کشورها به کشورهای مستقل و وابسته تقسیم می شوند.
- (۳) نظریه نظام جهانی با جان فوران در مورد پیدایش اقتصاد جهانی سرمایه داری اروپای سده شانزدهم مربوط می شود، او در تحلیل خود یک چهارچوب جهانی معطوف می دارد که درون آن سرمایه داری توسعه نیافته اغلب کشورهای جهان سوم می گنجد. و براساس وجه تولید دولت ها به هسته مرکزی، منطقه حاشیه ای و منطقه نیمه حاشیه ای تقسیم می شوند.
- (۴) نظریه نظام جهانی با کار جان فوران در مورد پیدایش اقتصاد جهانی سرمایه داری اروپای سده شانزدهم مربوط می شود، او در تحلیل خود یک چهارچوب جهانی معطوف می دارد که درون آن سرمایه داری مستقل و توسعه یافته کشورهای غربی می گنجد و براساس سرمایه کشورها به کشورهای مستقل و وابسته تقسیم می شوند.

۱۵- ارزیابی والرشتاین از چشم انداز توسعه جهان سوم، چگونه است؟

- (۱) ارزیابی والرشتاین بدبینانه است. به عقیده وی امکان نوعی دگرگونی میان کشورهای مرکز و نیمه حاشیه یا میان حاشیه و نیمه حاشیه در عرصه جهانی تنها در بحران های اقتصادی جهانگیر و تغییرات گسترده وجود دارد. اما مجموعه نظام بین الملل که به هسته مرکزی، نیمه حاشیه و حاشیه تقسیم می شود در سرمایه داری بی تغییر باقی می ماند.
- (۲) ارزیابی والرشتاین تا حدودی بدبینانه است. به عقیده اینکه وی امکان نوعی دگرگونی میان کشورهای مرکز و نیمه مرکز یا حاشیه و نیمه حاشیه در عرصه جهانی وجود دارد همچنین

۸ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

- مجموعه نظام بین الملل تنها در بحران های اقتصادی و تغییرات گسترده که به هسته مرکزی، نیمه حاشیه و حاشیه تقسیم می شود در سرمایه داری تغییر می کند.
- ۳) ارزیابی والرشتاین خوشبینانه است، به عقیده وی، از آنجایی که عرصه جهانی به مرکز و پیرامون تقسیم می شوند با شکل گیری مواردی از قبیل بحران های اقتصادی و سیاسی امکان تغییر جایگاه در میان کشورهای مرکزی و پیرامونی می شود.
- ۴) ارزیابی والرشتاین تا حدودی خوشبینانه است، به عقیده وی از آنجایی که نظام جهانی به هسته مرکزی، نیمه حاشیه ای و حاشیه تقسیم می شوند تنها امکان تغییر میان کشورهای حاشیه ای و نیمه حاشیه ای وجود دارد ولی جایگاه مرکزی دگرگون نمی شود.
- ۱۶- براساس نظریه نظام جهانی، تنها عامل دگرگونی و تغییرات گسترده در عرصه جهانی و درمیان دولتها چیست؟

- ۱) وجود ناآرامی ها اختلافات گسترده در عرصه بین المللی
- ۲) دگرگونی میان کشورهای مرکزی و پیرامونی
- ۳) بحران های اقتصادی جهانگیر و تغییرات گسترده
- ۴) همه موارد.

۱۷- برجسته ترین نقد به نظریه نظام جهانی، کدام یک از موارد زیر را در بر می گیرد؟

- ۱) در برجسته ترین نقدها به نظریه نظام جهانی، در تعریف کشورها به مرکز و پیرامون مطرح شده است.
- ۲) در برجسته ترین نقدها به نظریه نظام جهانی، در تعریف سرمایه داری مطرح می شود که در این نظریه روابط تولید و ساختارهای طبقاتی کشورها اهمیت چندانی ندارد و دومین مشکل در این رابطه مشخص کردن کل اقتصاد جهانی امروزی به عنوان سرمایه داری است.
- ۳) در برجسته ترین نقدها به نظریه نظام جهانی، در تعریف سرمایه داری مطرح می شود که این نظریه به بُعد مبادله ای، یعنی بازارها و داد و ستد کشورها اهمیت چندانی نمی دهند و دومین مشکل در این رابطه به روابط تولید و ساختار طبقاتی کشورها اهمیت زیادی می دهند که دیگر وجوه اقتصادی کمرنگ می شود.
- ۴) در برجسته ترین نقدها به نظریه نظام جهانی، در عدم توجه به ساختار متفاوت اقتصادی و سیاسی و همچنین فرهنگی کشورها مطرح شده است.

۱۸- تعریف سودمند واژه های وجوه تولید و صورت بندی های اجتماعی را می توان در نوشته های مشاهده کرد.

- ۱) گوندر فرانک ۲) والرشتاین ۳) مورگنتا ۴) جان تیلور

۱۹- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) صورت بندی اجتماعی مترداف مارکسیستی جامعه در کلیت آن، یعنی جامعه های واقعی تاریخی درجبهه هاگی سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و فرهنگی است.
- (۲) وجوه تولید یک ساختار بعضاً انتزاعی است و از دو عنصر تشکیل می شود.
- (۳) یکایک وجوه تولید مختلف بر اثر ترکیب خاص فرآیند کار با مناسبات تولید، حالت خاص خود را پیدا می کند.

(۴) همه گزینه ها

۲۰- جان فوران در کتاب مقاومت شکننده، براساس چارچوب اقتصادجهانی، عامل اصلی وابستگی ایران در طول تاریخ را چه چیزی بیان می کند؟

- (۱) نظام در حال پیدایش جهانی
- (۲) نظام سرمایه داری امپریالیسم
- (۳) استثمار کشورهای توسعه یافته غربی
- (۴) عدم توسعه یافتگی ایران و استثمار کشورهای توسعه یافته غربی
- ۲۱- امروزه نگرش های پیشرفته تر به فرهنگ در آثار کدام متفکران مشاهده می شود؟
- (۱) کلیفورد گریس، تدا اسکاچپول
- (۲) ایستون، ریموند ویلیامز
- (۳) استوارت هال، آلموند
- (۴) جیمز اسکات، میشل فوکو

۲۲- کدام گزینه از عناصر وجوه تولید محسوب می شود؟

- (۱) وجوه تولید یک ساختار بعضاً انتزاعی است و از دو عنصر تشکیل می شود
- (۲) یک یا چند فرآیند کار یعنی راه های تبدیل موارد خام به و سایر درون داده ها به فرآورده های مصرفی یا مبادله ای.
- (۳) نظام مناسبات تولیدی، یعنی مناسبات اجتماعی که از طریق آن فرآیندهای متنوع کار به گونه ای ایجاد می شوند که یک مازاد اقتصادی تولید کنند
- (۴) همه گزینه ها.

۲۳- کدام گزینه در مورد وجوه تولید صحیح نمی باشد؟

- (۱) مهمترین نگرش به تحلیل وجوه تولید، توضیح و تبیین گذارهای اجتماعی بنیادی در جهان سوم است.
- (۲) صورت بندی اجتماعی ایران در سده ۱۶ آمیزه ای بیش از یک وجه تولید بود.
- (۳) صورت بندی اجتماعی ایران از سده هفدهم به بعد به خاطر تماس با وجه تولید سرمایه داری رو به گسترش اروپا، می توان آن را به عنوان صورت بندی اجتماعی در حال گذاری تحلیل کرد که در آن چند وجه تولید در هم می آمیزند تا یک ساختار طبقاتی پیچیده و در حال تغییر به وجود آورند.
- (۴) طبقه تنها اصل سازمان دهنده نظام های قشربندی شده است.

۱۰ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۲۴- محور نقش نظری کدام کتاب ارائه راه حلی برای معضل ادغام نظام جهانی و دیدگاه های وجوه تولید در مسئله توسعه نیافتگی در الگوی وابستگی است.

(۱) مقاومت شکننده جان فوران (۲) کنش ارتباطی هابرماس

(۳) یک قرن انقلاب در ایران جان فوران (۴) نظریه پردازی انقلاب ها جان فوران

۲۵- براساس الگوی جامعه شناسی توسعه و آثار مربوط به جنبش های اجتماعی و دگرگونی های اجتماعی، کدام مفاهیم اساسی مورد توجه قرار می گیرد؟

(۱) دولت و سیاست های مخالف (۲) دولت و فرهنگ های مخالف

(۳) اقتصاد و سیاست (۴) سیاست و فرهنگ های مخالف

۲۶- اسکاچپول در مطالعه انقلاب های اجتماعی، چه چیزی را در مرکز مطالعات خود قرار می دهد؟

(۱) دولت (۲) فرهنگ (۳) سیاست (۴) مردم

۲۷- کدام متفکر دولت را یک ساختار خود سامان فرض می کند؟

(۱) گوندر فرانک (۲) والرشتاين (۳) تدا اسکاچپول (۴) جان تیلور

۲۸- کدام متفکران با تمایزی که میان دستگاه دولت و قدرت دولت قائل می شوند بر تلفیق نگرش نهادی و روابط طبقاتی با دولت، توسط اسکاچپول تأثیر می گذارد؟

(۱) رالف میلیبند، نیکوس پولاتزاس، مارکس وبر، آدورنو

(۲) آدورنو، فرد بلاک، مارکس وبر، نیکوس پولاتزاس

(۳) فرد بلاک، پولاتزاس، رالف میلیبند

(۴) رالف میلیبند، نیکوس پولاتزاس، فرد بلاک

۲۹- کدام یک از گزینه های زیر در مورد تعریف دولت، توسط اسکاچپول صحیح می باشد؟

(۱) دولت صرفا یک عرصه مبارزه طبقاتی است.

دولت صرفا یک عرصه مبارزه طبقات نیست، بلکه یک کلان ساختار است که زیربنایش را مجموعه سازمانهای اداری، انتظامی و نظامی تشکیل می دهند.

دولت صرفا یک عرصه مبارزه طبقاتی است که سازمانهای اجتماعی، فرهنگی و حتی نظامی زیربنایش را تشکیل می دهند.

گزینه های اول و سوم.

۳۰- در عرصه فرآیند توسعه وابسته در مناطق حاشیه ای کشورها در عرصه جهانی، کدام یک از گزینه های زیر از اهمیت بسزایی برخوردار است؟

(۱) دولت (۲) استثمار کشورهای توسعه یافته

(۳) اقتصاد ضعیف و وابسته (۴) جامعه و فرهنگ

۳۱_ در ایران قرن بیستم کدام موارد در توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نقش داشته اند؟
(۱) دولت و فرهنگ جامعه
(۲) دولت و شاه
(۳) شاه و نفوذ غربی ها به کشور
(۴) همه گزینه ها

۳۲_ با توجه به نظریه نظام جهانی و تحلیل وجوه تولید، چه عواملی در شکل گیری الگوی وابستگی نقش دارند؟

(۱) نظام اجتماعی، صورت بندی اجتماعی، وجوه تولید و طبقه های اجتماعی
(۲) نظام اجتماعی، صورت بندی اجتماعی، شاه و دولت
(۳) فرهنگ سیاسی، صورت بندی اقتصادی، وجوه تولید و طبقه های اجتماعی
(۴) وجوه تولید، طبقه های اجتماعی، دولت و صورت بندی های سیاسی

۳۳- در زمان کدام سلسله در ایران مطرح بوده که کشور به صورت پادشاهی با مرکزیت قوی درآید؟
(۱) پهلوی (۲) قاجاریه (۳) صفویه (۴) زندیه

۳۴_ کدام یک از گزینه های زیر در مورد دولت در طی دوران پادشاهی ایران صحیح می باشند؟
(۱) در ایران، دولت به طرز استثنایی با شاه عجین بود و بخشی از طبقه حاکم را تشکیل می داده است ولی دولت در جنبش های اجتماعی و دگرگونی ها نقش تاثیرگذاری نداشت. چون دولت با شاه مترادف شمرده نمی شد و از محتوای روشن طبقاتی برخوردار بود و در خصوص دفاع از شاه همانند دیگر طبقات اجتماعی از تعهد و اجبار برخوردار بود.

(۲) در ایران، دولت به طرز استثنایی با شاه عجین بود و بخشی از طبقه حاکم را تشکیل می داده است، به همین دلیل دولت در جنبش های اجتماعی نشانه ای استوار و ثابت بوده است. چون دولت با شاه مترادف شمرده می شد و از محتوای روشن طبقاتی برخوردار بود بدون آنکه در مورد دفاع از شاه تعهد یا اجباری داشته باشند.

(۳) در ایران، دولت نه تنها بخشی از طبقه حاکم دولت نبود، بلکه زیر سلطه و نفوذ درباریان قرار داشت و همچنین جنبش های اجتماعی نقشی را ایفا نمی کرد.

(۴) در ایران، دولت نه آماج جنبش های سیاسی و اجتماعی بود و نه بخشی از طبقه حاکم ولی به دلیل نفوذ و سلطه شاه بر دولت، دولت با شاه مترادف شمرده می شد.

۳۵_ در الگوی وابستگی مورد نظر نظریه نظام جهانی، کدام بُعد از صورت بندی های اجتماعی کار چندانی ارائه نشده است؟

(۱) ابعاد سیاسی و فرهنگی
(۲) ابعاد سیاسی و اقتصادی
(۳) تنها بُعد سیاسی
(۴) تنها بُعد فرهنگی

۱۲ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۳۶_ در نظریه نظام جهانی و نظریه تحلیل وجوه تولید، کدام پدیده ها به شکل کاملی پرداخته نشده است؟

- (۱) ابعاد سیاسی، نظام های اجتماعی و صورت بندی های اجتماعی و اقتصادی
- (۲) ابعاد اقتصادی، طبقات اجتماعی و صورت بندی های فرهنگی
- (۳) ناسیونالیسم، شکل ها و جهت گیری های فرهنگی قبل از سرمایه داری و غیر سرمایه داری جنبش های اجتماعی
- (۴) ناسیونالیسم، شکل ها و جهت گیری های فرهنگی و سیاسی بعد از شکل گیری سرمایه داری و جنبش های اجتماعی

۳۷- امروزه نگرش های پیچیده تر به فرهنگ در آثار کدام اندیشمندان یافت می شود؟

- (۱) جیمز اسکات، فوکو (۲) آدورنو، استوارت هال
 - (۳) آلموند، پی یر بورديو (۴) ریموند ویلیامز، لاسکی
- ۳۸- ملغمه پیچیده ای از فرمول بندی های ایدئولوژی صریح، فرهنگ و سنن مردم و سمت گیری های عملی در برابر وضعیت ها و محیط های موجود است.

- (۱) مشارکت سیاسی (۲) فرهنگ سیاسی (۳) ناسیونالیسم (۴) ایدئولوژی
- ۳۹_ در دیدگاه های تجدد طلب، عوامل بنیادین در شکل گیری اقدامات سیاسی جوامع کدام یک از موارد زیر است؟

- (۱) سمت گیری های فرهنگی و شرایط اقتصادی
 - (۲) سمت گیری های فرهنگی و شرایط سیاسی
 - (۳) شرایط اقتصادی و سیاسی
 - (۴) صورت بندی های اجتماعی و وجوه تولید
- ۴۰_ با توجه به کتاب «مقاومت شکننده»، همه جنبش های اجتماعی ایران از دوران صفویه تا سالهای پس از انقلاب اسلامی، بر چه مبنایی متکی بوده اند؟

- (۱) بر مبنای حمایت های داخلی و نفوذ خارجی متکی بوده اند.
- (۲) بر مبنای حمایت های اندیشمندان داخلی و حمایت های اقتصادی تجار متکی بوده اند.
- (۳) بر مبنای اجتماعی گسترده ای متکی بودند که فوران آن اتحاد مردم گرایانه نامیده می شود.
- (۴) بر مبنای اجتماعی گسترده از اقوام گروه های مختلف متکی بودند که آن اتحاد قوم گرایانه در کتاب نامیده می شود.

۴۱_ از جمله یافته های جان فوران، دوره های مطالعاتی وی در مورد ایران که در کتاب مقاومت شکننده مطرح ساخته، چه بود؟

(۱) جنبش های اجتماعی در ایران، با تاثیر پذیری از شرایط اقتصادی و سیاسی شکل گرفته است.

(۲) جنبش های اجتماعی در ایران، تنها به دلیل شرایط اقتصادی و وجوه تولید شکل گرفته است.

(۳) عدم توسعه یافتگی موجب تضعیف دولت و شکل گیری اعتراضات طبقات اجتماعی شده است.

(۴) توسعه وابسته موجب پیدایش اعتراض ها و شکایت های طبقات اجتماعی شده است.

۴۲ - سلسله قاجار از چه قرنی بر ایران حاکم شد؟

(۱) نوزدهم (۲) قرن هفدهم (۳) قرن هجدهم (۴) قرن بیستم

۴۳- مشهورترین پادشاه صفوی که بود؟

(۱) شاه عباس (۲) شاه اسماعیل (۳) شاه صفی (۴) شاه سلیمان

۴۴_ چه دوره ای به عنوان آغازگر و نقطه عطف تاریخ نوین ایران محسوب می شود؟

(۱) به قدرت رسیدن دودمان صفوی (۲) به قدرت رسیدن سلسله قاجاریه

(۳) انقلاب مشروطیت در دوره قاجار (۴) جنبش های اجتماعی گسترده در دوره پهلوی

۴۵- کدام سلسله در ایران عمر طولانی تری داشته است؟

(۱) پهلوی (۲) قاجاریه (۳) صفویه (۴) زندیه

۴۶_ از جمله دلایل اساسی، مورد توجه قرار گرفتن سلسله صفویه در تاریخ نوین ایران چه بوده است؟

(۱) تسخیر ایران توسط عرب ها و اعلام شیعه به عنوان مذهب دولت جدید که آنچنان تاثیرگذار بود که خود را از همسایگان سنی مذهب خود مانند امپراتوری عثمانی کاملاً جدا کرد.

(۲) تسخیر ایران توسط عرب ها و اعلام شیعه به عنوان مذهب دولت و متحد شدن با هندوستان، آسیای میانه و امپراتوری عثمانی

(۳) اعلام شیعه به عنوان مذهب دولت جدید و اقدامات گسترده شاه عباس صفوی در تثبیت قدرت ایران

(۴) اقدامات گسترده شاه عباس صفوی در تثبیت قدرت ایران و اتحاد با امپراتوری عثمانی

۴۷_ نام دودمان صفویه و اصل و نسب آنها به _____ بر می گردد.

(۱) شیخ صفی الدین اردبیلی (۲) شیخ جنید (۳) شیخ حیدر (۴) شیخ اسماعیل

۱۴ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۴۸- دودمان صفویه قبل از تشکیل سلسله صفویه در ایران، در میان کدام قبایل، تعداد قابل توجهی مرید و هوادار به سمت خود جذب کردند؟

(۱) در میان قبایل قزلباش ها ساکن فلات آناتولی

(۲) در میان قبایل قزلباش ها ساکن ساحل دریای سیاه و گرجستان

(۳) در میان قبایل ترکمان ساکن فلات آناتولی

(۴) در میان قبایل ترکمان ساکن ساحل دریای سیاه و گرجستان

۴۹- نظام صوفی گری را به یک جنبش اجتماعی مبارز تبدیل کردند.

(۱) صفویان (۲) قاجاریه (۳) پهلوی (۴) زندیه

۵۰- نیروهای قزلباش می گفتند که به زبان ترکی عثمانی به معنای سرخ سر است.

(۱) شیخ حیدر (۲) شیخ جنید (۳) شاه اسماعیل (۴) شاه تهماسب

۵۱- به عقیده کدام وقایع نگار معاصر با ضعیف شدن دولت آق قویونلو، سرزمین ایران دستخوش آشفتگی شد؟

(۱) قزوینی (۲) نفیسی (۳) فروغی (۴) مهدوی

۵۲- کدام یک از گزینه های زیر در خصوص فرآیند به قدرت رسیدن سلسله صفویه صحیح می باشد؟

(۱) سلسله قزلباش ها که بیشتر ایران را در اختیار داشتند با ضعیف شدن دولت آنها، ایران دچار آشفتگی زیادی شد که در این میان قشون قبیله ای اسماعیل چندین بار قزلباش ها را شکست داد، تا اینکه با این پیروزی ها توانست در شیراز تاج گذاری کند و شیعه اثنی عشری را به عنوان مذهب رسمی ایران اعلام کند.

(۲) سلسله آق قویونلوها که بیشتر ایران را در اختیار داشتند با ضعیف شدن دولت آنها، ایران دچار آشفتگی اوضاع سیاسی شد در این میان قشون قبیله ای اسماعیل چندین بار آق قویونلوها را شکست داد، تا اینکه با این پیروزی ها توانست در تبریز تاج گذاری کند و شیعه اثنی عشری را به عنوان مذهب رسمی ایران اعلام کند.

(۳) با ضعیف تر شدن سلسله قزلباش ها در ایران که دستخوش آشفتگی سیاسی شده بود، با حمله شیخ جنید به عنوان رهبر جنبش شبه الهی در عربستان بود، قزلباش ها از آنها شکست خوردند و توانستند در شیراز تاج گذاری کنند و شیعه را به عنوان مذهب رسمی ایران اعلام کردند.

(۴) با ضعیف تر شدن سلسله آق قویونلوها در ایران که دستخوش آشفتگی سیاسی شده بود، با حمله شیخ حیدر از رهبران جنبش شبه الهی در شمال باختری ایران بود، آق قویونلو ها از آنها شکست خوردند و توانستند در تبریز تاج گذاری کنند و شیعه اثنی عشری را به عنوان مذهب رسمی تبریز اعلام کردند.

۵۳- کدام گزینه در مورد صفویان صحیح است؟

- (۱) قشون قبیله ای صفویه در فاصله سال های ۱۵۰۳-۱۵۰۱ تقریباً تمامی ایران را از زیر بیرق دولت صفویه درآورد.
- (۲) شکست شاه اسماعیل در جنگ چالدران افسانه شکست ناپذیری او را از بین برد.
- (۳) عثمانی ها ها نه توانستند ایران را را ضمیمه خود کنند و نه موفق شدند مردم را به دست برداشتن از آیین شیعه وادار کنند.
- (۴) همه گزینه ها.

۵۴- چه عاملی سبب انسجام بیشتر دولت صفویه و شیعه شد؟

- (۱) شکست شاه اسماعیل در جنگ چالدران.
- (۲) عقب نشینی عثمانی
- (۳) اتحاد با عثمانی ها
- (۴) اتحاد شاه اسماعیل با صفویان

۵۵- کدام یک از گزینه های زیر در مورد ویژگی ها و اقدامات شاه تهماسب صفوی صحیح می باشند؟

- (۱) وی قریب به ۵۰ سال بر امپراتوری ایران حکومت کرد و قدرت دولت صفوی را منسجم و مستحکم ساخت. حکومت ایالت های بزرگ و کلیدی راه به سران قزلباش بخشید و تعدادی اسیران گرجی را به مناصب کشوری گماشت. سیاست خارجی وی تدافعی بود و پایتخت را از تبریز به قزوین منتقل کرد.
- (۲) وی قریب به ۵۰ سال بر امپراتوری ایران حکومت کرد ولی دولت صفوی در دوره وی با بحران های سیاسی زیادی مواجه شدند. حکومت ایالت های کوچک را به سران قزلباش بخشید و تعدادی اسیران گرجی را به مناصب کشور گماشت. سیاست خارجی وی تلفیقی از تدافعی و تهاجمی بود و پایتخت را از تبریز به قزوین منتقل کرد.
- (۳) در دوره وی توسعه طلبی گسترده ای در امپراتوری ایران موجب شد، همچنین در این دوره با شکست دادن پی در پی به امپراتوری عثمانی قدرتمندتر شد.
- (۴) دوره سلطنت وی هرچند کوتاه بود ولی باعث بحران های گسترده سیاسی و اقتصادی شد که اثرات آن تا دهه های بعد از آن وجود داشت و در آن زمان، دورانی از بی ثباتی آغاز شده بود.

۵۶- دلیل اساسی، تغییر پایتخت از تبریز به قزوین توسط شاه تهماسب صفوی چه بود؟

- (۱) در جهت تسلط و کنترل بیشتر
- (۲) دور ماندن از هجوم دولت عثمانی
- (۳) جهت نزدیک تر شدن به قزلباش ها
- (۴) گزینه های یک و سوم

۵۷_ پیمان صلح آماسیه در دوران سلطنت چه شخصی در سلسله صفوی و بین چه کسانی منعقد شد؟

- (۱) شاه تهماسب صفوی با عثمانی ها
- (۲) شاه تهماسب صفوی با قزلباشها
- (۳) شاه اسماعیل صفوی با عثمانی ها
- (۴) شاه اسماعیل صفوی با قزلباش ها

۵۸_ با مرگ شاه تهماسب اول، بعد از چند سال شاه عباس به سلطنت رسید؟

- (۱) بعد از ده سال (۲) بعد از چهار سال (۳) بعد از دوازده سال (۴) بعد از سه سال

۵۹_ از جمله اقدامات شاه عباس اول صفوی، کدام یک از گزینه های زیر است؟

(۱) شاه عباس، خراسان را از ازبک ها و تبریز و گرجستان را از عثمانی ها پس گرفت، وی پایتخت را از قزوین به اصفهان منتقل کرد. تماس های سیاسی و بازرگانی با اروپا در زمان او گسترش پیدا کرد و روابط تجاری در داخل و خارج تقویت شد و با این کار ثروت و امنیت کشور افزوده شد و هنگامی که درگذشت صورت بندی اجتماعی ایران در اوج قدرت و استحکام بود.

(۲) شاه عباس، خراسان را از عثمانی ها و تبریز و گرجستان را از ازبک ها پس گرفت، وی پایتخت را از قزوین به شیراز منتقل کرد. تماس های سیاسی و بازرگانی با اروپا در زمان او گسترش پیدا کرد و روابط تجاری در داخل و خارج تقویت شد و با این کار ثروت و امنیت کشور افزوده شد و هنگامی که در گذشت صورت بندی اجتماعی و سیاسی ایران در اوج قدرت و استحکام بود.

(۳) شاه عباس علیرغم اینکه بر نهادهای عمده جامعه ایران تاثیر عمیقی برجای گذاشت ولی در دستگاه دیوانی و نیز ارتش، موازنه ای میان قزلباش های قبیله ترکمان، فارس و نفرات جدید لشکری و کشوری قفقازی تبار ایجاد نکرد. او قدرت قبایل را به شیوه های مختلف افزایش داد و پایتخت را از قزوین به اصفهان منتقل کرد.

(۴) شاه عباس صفوی علاوه بر اینکه بر نهادهای عمده جامعه ایران تاثیر عمیقی برجای گذاشت در دستگاه دیوانی و نیز ارتش موازنه تازه و ظریفی ایجاد کرد. قدرت قبایل را به شیوه های مختلف افزایش داد و از قدرت مطلقه خود کاست وی پایتخت را از قزوین به شیراز منتقل کرد و در نهایت در دوره وی صورت بندی های سیاسی ایران در اوج قدرت و استحکام بود.

۶۰_ نهادهای کلیدی و اصلی دولت صفوی شامل چه مواردی می شدند؟

- (۱) دستگاه های ایالتی، حکومت ایالت ها و ارتش
- (۲) دستگاه دیوانی مرکزی، حکومت ایالت ها و ارتش
- (۳) حکومت مرکزی، دستگاه های ایالتی و ارتش
- (۴) حکومت ایالت ها، دربار و ارتش

۶۱- کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) دولت صفوی را می توان با سه نهاد کلیدی تحلیل کرد.
- (۲) شاه و دربار محور دستگاه دیوانی بودند که مرکز آن در اصفهان بود.
- (۳) بلندمرتبه ترین مقام های دربار را وزیر اعظم، سرداران سپاه، خزانه دار دولت، صدر یا بلندپایه ترین پیشوای مذهبی تشکیل می دادند.
- (۴) همه گزینه ها.

۶۲_ در دوران سلطنت شاه عباس اول صفوی، کشور از چه اقوام بزرگی تشکیل می شد؟

- (۱) خانواده های قدیمی و سرشناس فارس، قبایل ترکمان و نخبگان جدیدی از گرجی های مسیحی
- (۲) خانواده های قدیمی و سرشناس فارس، قبایل قزلباش ها و بلوچ و ترکمن ها
- (۳) قبایل ترکمان و نخبگان جدیدی از مسلمانان عرب، بلوچ ها و فارس
- (۴) قبایل ترکمان و نخبگان جدیدی از گرجی های مسیحی، خانواده های قدیمی و سرشناس فارس و اقوام کرد

۶۳- پایگاه اصلی صفویه بودند.

- (۱) قبایل ترکمان
- (۲) گرجی های مسیحی
- (۳) ارامنه
- (۴) ترکمانان قزلباش

۶۴_ مناصب دولتی و دیوانی در دوران سلطنت شاه عباس صفوی، در اختیار کدام اقوام ایرانی بود؟

- (۱) قبایل ترکمان
- (۲) خانواده های قدیمی فارس
- (۳) نخبگان گرجی مسیحی
- (۴) قبایل کرد

۶۵_ پایگاه اصلی صفویه از چه قومی تشکیل می شد و از چه مناصبی در سلسله صفویه برخوردار بودند؟

- (۱) قبایل ترکمان که فرماندهی سپاه و فرمانداری ایالت ها را برعهده داشتند.
- (۲) قبایل ترکمان که پست های مهم لشکری و کشوری را برعهده داشتند.
- (۳) خانواده های سرشناس و قدیمی فارس که فرماندهی سپاه را برعهده داشتند.
- (۴) خانواده های سرشنای و قدیمی فارس که پست های مهم لشکری و کشوری را بر عهده داشتند.

۱۸ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۶۶_ عمده ترین شکل تحرک اجتماعی در دوران صفویه مربوط به کدام یک از گزینه های زیر می باشد؟

- ۱) به گونه ای بود که افرادی از طبقه پایین به مقام های پرنفوذ دست یافته اند و برعکس چهره های پرنفوذی که مورد خشم شاه واقع شده بودند، به یکباره سقوط کرده اند.
- ۲) به گونه ای بود که افرادی از طبقه های بالا به مقام های پرنفوذ دست یافته اند و برعکس مردمان طبقه پایین که مورد خشم شاه واقع شده بودند به یکباره سقوط کردند.
- ۳) به گونه ای بود که به دلیل اینکه طبقات پایین و روستای آن دوران صفویه در انزوا بودند ولی طبقات بالای جامعه به مقام های پرنفوذ دست یافتند و فرصت تحرک و پیشرفت دو طبقه به یک میزان انجام نشود.
- ۴) به گونه ای بود که تحرک اجتماعی فرصت رشد و تغییر را به طبقات اجتماعی در دوران صفویه امکان پذیر نبود.

۶۷_ از نهادهای بزرگ دولتی که ترکیبی از نخبگان قدیمی عشایر و ایالت ها تشکیل می شد، کدام نهاد نام داشت و آن تحت کنترل چه چیزی اداره می شد، و چه کسی آن را تشکیل داد؟

- ۱) دستگاه دیوانی، تحت کنترل حکومت مرکزی اداره می شد.
- ۲) ارتش، تحت کنترل حکومت مرکزی اداره می شد.
- ۳) حکومت ولایات، تحت کنترل حاکمان اصلی هر ایالت اداره می شد.
- ۴) دستگاه دیوانی مرکزی، تحت کنترل اربابان هر ایالت

۶۸- ارتش سومین نهاد دولت صفوی توسط کدام شخص ایجاد شد؟

- ۱) شاه عباس ۲) شاه اسماعیل ۳) شاه صفی ۴) شاه تهماسب

۶۹_ شاه عباس صفوی در راستای ایجاد مرکزیت قدرت خود و مهار کردن قدرت قبایل و عشایر به چه اقداماتی دست زد؟

- ۱) حکام ولایات را مستقیم توسط شخص شاه انتخاب شد و همچنین تمام فرمان ها و دستورها به حاکم ایالات توسط شاه داده می شد.
- ۲) به ایجاد دستگاه دیوانی مرکزی زد و دستگاه های دیوانی در شهرها دیگر ایجاد نکرد تنها در جهت تثبیت قدرت مرکزی خود.
- ۳) به اصلاحات کلیدی آموزش نظامی دهقانان و عشایر ایرانی و نیز سربازان تازه اسلام آورده و مجهز کردن آنها به سلاح گرم.
- ۴) گزینه های اول و دوم.

۷۰- از ارکان مهم سیاست تأثیرگذار شاه عباس صفوی در ایجاد مرکزیت و مهار کردن قدرت قبایل و عشایر چه بود؟

- (۱) حکام ولایات که نخست به آنها آموزش داده می شود.
- (۲) آموزش نظامی دهقانان و عشایر ایرانی
- (۳) تشکیل دیوانسالاری مرکزی و کاهش قدرت میان مردم
- (۴) گزینه های اول و سوم

۷۱- بخش مهم و بزرگی از درآمدهای دولت صفوی از چه طریقی تأمین می شد؟

- (۱) از مالیات بر زمین های کشاورزی تأمین می شد.
- (۲) از مالیات بر تجار و بازاریان تأمین می شد.
- (۳) از طریق صادرات مواد خام کشاورزی تأمین می شد.
- (۴) از طریق مالیات های گسترده بر دهقانان و روستاییان تأمین می شد.

۷۲- بیشترین هزینه در دولت صفویه به کدام بخش اختصاص داده می شد؟

- (۱) طبق برآورد شاردن، بیشترین هزینه مربوط به کارگاه های سلطنتی بود درحالی که برآورد مینورسکی، بیشترین هزینه به پررونق نگه داشتن دربار اختصاص داشت.
- (۲) طبق برآورد شاردن، بیشترین هزینه مربوط به پررونق نگه داشتن دربار بود، در حالی که برآورد مینورسکی، بیشترین هزینه به کارگاه های سلطنتی اختصاص داشت.
- (۳) طبق برآورده مینورسکی، بیشترین هزینه مربوط به ارتش بود، درحالی که برآورد شاردن، بیشترین هزینه به پر رونق نگه داشتن دربار اختصاص داشت.
- (۴) طبق برآورد شاردن و مینورسکی، بیشترین هزینه مربوط به پررونق نگه داشتن در آورد بود.

۷۳- به عقیده کدام پژوهشگر شاه صفوی غنی ترین شاه جهان و ثروتمندترین فرد قلمرو سلطنتی خویش است؟

- (۱) شاردن (۲) میرزا صالح (۳) نفیسی (۴) شیبانی

۷۴- کدام یک از گزینه های زیر در خصوص درآمدهای دولتی دوران صفویه صحیح می باشد؟

- (۱) در عصر صفویه، ثروت عظیمی در خزانه سلطنتی انباشته شده بود. در آن دوران درآمد دولت ایران با درآمد دولت انگلستان قابل مقایسه بود. به طوری که در زمان شاه عباس، به راحتی با کشورهای بزرگ اروپایی پهلوی می زده و حتی از آنها برتر بوده.
- (۲) در عصر صفویه، ثروت بزرگی در خزانه سلطنتی انباشته شده بود، اما درآمد دولت ایران نسبت به درآمدهای کشورهای قدرتمند اروپایی قابل مقایسه نبوده. اما در زمان شاه اسماعیل دوم، درآمدهای دولت به حدی رسید که با کشورهای اروپایی پهلوی می زد و حتی از آنها برتر بود.

۲۰ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۳) در عصر صفویه، به جز اندکی از دوران شاه عباس، ما نه انباشت عظیمی از ثروت در خزانه سلطنتی داشتیم و نه با کشورهای اروپایی قابل مقایسه بودیم.

۴) در عصر صفویه، با تلاش های ویژه شاه عباس برای شکوفایی اقتصاد و مازاد سرمایه اقداماتی صورت داد ولی این موفقیت اندک زمانی بود و به راحتی رو به رکود گذاشته شد.

۷۵_ طبقه حاکم بر ایران دوران صفویه از چه مواردی تشکیل می شد؟

۱) شاه، دیوانسالاران بلندپایه، فرماندهان نظامی و حکام ایالات

۲) شاه، درباریان، تجار بلند پایه، فرماندهان نامی و حکام ایالات

۳) شاه، دیوانسالاران بلندمرتبه، درباریان و حکام ایالات

۴) شاه، فرماندهان ارتش، تجار بلندپایه، درباریان

۷۶_ کدام یک از گزینه های زیر در خصوص نحوه حکومت داری شاه عباس صفوی صحیح می باشد؟

۱) شاه عباس صفوی ضمن تشکیل دیوانسالاری های ایالتی، کنترل ایالات را بر عهده آنها گذاشت و بخش کوچکی از کل کشور را در اختیار داشت.

۲) شاه عباس با ایجاد ارتش دائمی زیر نظر و فرماندهی خویش، قدرت شدیدی را به حکام ایالات اعمال کرد و وضعیتی را به وجود آورد که هیچ والی از حکومت مرکزی نافرمانی نکند.

۳) شاه عباس صفوی با ایجاد حکومت های ایالتی زیر نظر و فرماندهی قزلباش ها، قدرت نسبتا شدیدی را به قزلباش اعمال کرد و وضعیتی را به وجود آورد با گسترش اختلافات قومی میان قزلباش و دیگر اقوام، موجب عدم توانایی شاه عباس در کنترل آن شد.

۴) شاه عباس صفوی، با ایجاد ارتش موقت و زیر نظر و کنترل حکام ایالات، یک وضعیتی ایجاد کرد هیچ والی از حکومت مرکزی نافرمانی نکند.

۷۷_ از دوران کدام پادشاه صفویه، دولت به صورت دولت مطلقه درآمد؟

۱) شاه اسماعیل اول صفویه

۲) شاه اسماعیل دوم صفویه

۳) شاه عباس اول صفویه

۴) شاه عباس دوم صفویه

۷۸_ در دولت صفویه، ساختار اقتصادی مردم ایران از چه بخش هایی تشکیل می شد؟

۱) قبایل شبانکار، دهقانان، روستاییان و پیشه وران شهری

۲) قبایل شایبکار، دهقانان، کارگران و پیشه وران روستایی

۳) دهقانان، پیشه وران، درباریان و تجار

۴) درباریان، تجار، کارگران و دهقانان

۷۹_ کدام یک از گزینه های زیر در مورد بخش شبانکاری دوره صفویه، صحیح می باشد؟

- (۱) شبانکاری مبنای اقتصادی زندگی قبیله ای چادرنشینی را تشکیل می داد. به تدریج که قبایل بیابانگرد دشت های آسیای میانه و آسیای صغیر به ایران کوچ کردن نوعی ییلاق و قشلاق را آغاز کردند و با مردم روستایی ایران درآمیختند و مراوده سالمی برقرار کردند.
- (۲) شبانکاری اساس اقتصادی زندگی قبیله ای چهارنشین را شکل می دهد، که به تدریج آنها به ایران کوچ کردند و نوعی ییلاق و قشلاق را آغاز کردند ولی با مردم روستایی در اختلاف و جنگ بوند و بیتشر رابطه پر از تنش و کشمکش، ایجاد شد.
- (۳) شبانکاری مبنای اقتصاد روستایی و دهقانی را تشکیل می داد، به تدریج که قبایل بیابانگرد دشت های آسیای میانه و آسیای صغیر به ایران کوچ کردن نوعی ییلاق و قشلاق را آغاز کردند و با مردم روستایی ایران درآمیختند و مراوده سالمی برقرار کردند.
- (۴) شبانکاری مبنای اقتصاد روستایی را تشکیل می داد، که به تدریج آنها به ایران کوچ کردند و نوعی ییلاق و قشلاق را آغاز کردند ولی با مردم روستایی در اختلاف و جنگ بوند و بیتشر رابطه پر از تنش و کشمکش، ایجاد شد.

۸۰_..... مبنای اقتصادی زندگی قبیله ای چادرنشینی را تشکیل می داد.

- (۱) شبانکاری (۲) دهقانان (۳) کارگران (۴) پیشه وران

۸۱- مهمترین هدف فعالیت های اقتصادی شبانکاری چیست؟

- (۱) تأمین نیازهای اساسی از طریق چراندن رمة
- (۲) اشتغال به صنایع دستی
- (۳) پرداختن به کشاورزی
- (۴) همه گزینه ها

۸۲_ به عقیده مینورسکی، چند نوع زمین در دوران صفوی وجود داشت؟

- (۱) زمین های متعلق به شاه، زمین های دولتی، زمین های موقوفه و زمین های متعلق به افراد، زمین های سلطنتی، املاک خاص پادشاه و اعضای خاندان سلطنتی
- (۲) زمین های متعلق به شاه، زمین های متعلق به نظامیان، زمین های موقوفه، زمین های سلطنتی، املاک خاص پادشاه
- (۳) زمین های سلطنتی، املاک خاص پادشاه، زمین های متعلق به طبقه تجار، زمین های متعلق به افراد، زمین های متعلق به شاهزادگان و دربار
- (۴) زمین های متعلق به پادشاه، زمین های متعلق به طبقه دربار، زمین های متعلق به افراد، زمین های سلطنتی

۲۲ | مجموعه سؤالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۸۳- شکل ویژه و اساسی زمین ها در دولت صفویه چگونه بود؟

- (۱) به شکل تیول بود، یعنی درآمد های زمین های بزرگی هم که دولت به حکام در حوزه ماموریت شان می داد و نیز درآمد زمین هایی که به جای حقوق به مقام های خاصی در ارتش و دیوانسالاری واگذار می شد.
- (۲) به شکل تیول بود، یعنی درآمدهای زمین های بزرگی هم که دولت مستقیماً آن را کسب می کرد. نیز درآمدهای زمین هایی که به درباریان و والیان خود در ایالات واگذار می شد.
- (۳) به شکل سیورغال بود، یعنی زمین و آبادی را شاه صفوی جهت کمک و معیشت به ارباب می بخشید.
- (۴) به شکل سیورغال بود، یعنی درآمد های زمین های بزرگی هم که دولت مستقیماً آن را کسب می کرد. نیز درآمدهای زمین هایی که به درباریان و والیان خود در ایالات واگذار می شد.

۸۴- کدام یک از گزینه های زیر در خصوص تیول صحیح می باشد؟

- (۱) تیول در تئوری موروثی نبود هرچند عملاً از پدر به پسر می رسید اما انتقال زمین منوط به موافقت شاه بود. ولی دارنده تیول از قدرت قابل توجهی بر دهقانان مالک برخوردار نبود و حق نداشت بر آنها کنترلی داشته باشد.
- (۲) تیول در تئوری موروثی نبود، هرچند عملاً از پدر به پسر می رسد اما انتقال آن منوط به موافقت شاه بود. دارنده تیول از قدرت قابل توجهی بر دهقانان املاک برخوردار بود و حق نداشت آنها را جریمه کند اما این حق نیز منوط بر موافقت شاه بود.
- (۳) تیول در تئوری موروثی بود و از پدر به پسر می رسید، اما انتقال زمین منوط به موافقت شاه بود. ولی دارنده تیول از قدرت قابل توجهی بر دهقانان مالک برخوردار نبود و حق نداشت بر آنها کنترلی داشته باشد.
- (۴) تیول در تئوری موروثی بود و از پدر به پسر می رسید، اما انتقال آن منوط به موافقت شاه بود. دارنده تیول از قدرت قابل توجهی بر دهقانان املاک برخوردار بود و حق نداشت آنها را جریمه کند اما این حق نیز منوط بر موافقت شاه بود.

۸۵- به گفته شاردن بزرگترین بخش قلمرو پادشاهی صفویه را تشکیل می دهد.

(۱) زمین های دولتی	(۲) زمین های دهقانی
(۳) زمین های وقفی	(۴) زمین های متعلق به افراد

۸۶- سومین دسته بزرگ املاک ایران در دوره صفویه، کدام یک از گزینه های زیر است؟

(۱) زمین های دولتی	(۲) زمین های خاصه پادشاه
(۳) زمین های وقفی	(۴) زمین های متعلق به افراد

۸۷_ به ترتیب اولین و دومین دسته بزرگ املاک ایران در دوره صفوی، چه بود؟

- (۱) به ترتیب املاک سلطنتی و دولتی
- (۲) به ترتیب املاک سلطنتی و زمین های وقفی
- (۳) به ترتیب املاک سلطنتی و املاک خاص آقای بی نیاز
- (۴) به ترتیب املاک دولتی و املاک خاص

۸۸_ کدام یک از گزینه های زیر در مورد املاک موقوفه در عصر صفویه، صحیح می باشد؟

- (۱) به املاکی گفته می شود که واقف به مقاصد متفاوت اختصاص می داد، درآمد وقف عاید گروهی از روستاییان، دهقانان و روحانیون تراز اول می شد. موقوفه قابل خرید و فروش نبود و عمدتاً مشمول مالیات دولتی می شد.
- (۲) به املاکی گفته می شود که واقف به مقاصد متفاوت اختصاص می داد، درآمد وقف عاید گروه خاصی از مردم روحانیون و دهقانان می شد. موقوفه قابل خرید و فروش نبودند و عمدتاً مشمول مالیات دولتی نمی شدند.
- (۳) به املاکی گفته می شد که واقف مقاصد دینی و خیریه اختصاص می داد. درآمد وقف عاید گروه خاصی از وظیفه خواران - حاکمان شرع، روحانیون تراز اول می شد. موقوفه قابل خرید و فروش و انتقال نبود و عمدتاً مشمول مالیات دولتی نمی شدند.
- (۴) به املاکی گفته می شد که واقف مقاصد دینی و خیریه اختصاص می داد، درآمدهای وقف عاید دهقانان، روستاییان بی زمین و حاکمان شرعی می شد، موقوفه قابل خرید و انتقال بود و عمدتاً مشمول مالیات دولتی می شدند.

۸۹_ در دوران صفویه، یکی از روش هایی که اهرم قدرت روحانیت در روستاها را تقویت می کرد، چه بود؟

- (۱) با متولی شدن املاک وقفی توسط روحانیون
- (۲) با نزدیک شدن به حکام و والیان روستاها
- (۳) با وقف کردن املاک و زمین های خود
- (۴) گزینه های دوم و سوم صحیح می باشند.

۹۰_ در دولت کدام پادشاه صفوی و به چه دلیلی، موجب افزایش املاک وقفی شد؟

- (۱) در دروان شاه عباس صفوی، به دلیل دخالت و نفوذ روحانیون برای وقف کردن املاک توسط طبقات بالای شهری و روستایی مانند حکام ایلات
- (۲) در دوران شاه عباس، به دلیل اینکه شاه عباس و مالکان املاک خود را برای اینکه مالیات ندهند، مشمول قرارداد ارث قرار نگیرند، نزدیکان خود را به عنوان متولی و مسئول املاک وقفی می کردند.

۲۴ | مجموعه سوالات طبقه بندی شده تحولات سیاسی اجتماعی ایران

۳) در دوران شاه اسماعیل، دلیل دخالت و نفوذ روحانیون برای وقف کردن املاک توسط طبقات بالای شهری و روستایی مانند حکام ایلات

۴) در دوران شاه اسماعیل، دلیل دخالت و نفوذ روحانیون برای وقف کردن املاک توسط طبقات بالای شهری و روستایی مانند حکام ایلات

۹۱- آخرین نوع زمین داری در دوره صفوی، به کدام بخش اختصاص داشت؟

۱) املاک خصوصی ۲) املاک وقفی ۳) املاک دولتی ۴) املاک سلطنتی

۹۲- رشد تدریجی املاک خصوصی در عصر صفوی

۱) بر اثر واگذاری زمین های دولتی به افراد و خاندان ها است

۲) بر اثر واگذاری زمین های سلطنتی به خاندان ها و حکام روستایی است.

۳) بر اثر کاهش تدریجی املاک موقوفه

۴) بر اثر کاهش تدریجی املاک سلطنتی و دولتی

۹۳- کدام گزینه صحیح نیست؟

۱) در دوره بحث کنونی ما، عمده ترین وجوه زمین داری به ترتیب عبارتند از: زمین های دولتی که به صورت تیول واگذار می شوند، املاک خاصه سلطنتی، زمین های وقفی و مالکیت خصوصی بر زمین.

۲) اغلب زمین ها اعم از خصوصی، وقفی یا سلطنتی به دهقانان اجاره داده می شود.

۳) مبنای اجاره شکلی از تقسیم محصول بود.

۴) اگر محصول رضایت بخش نبود و دهقان در معرض قحطی قرار می گرفت، مالیات به او بخشیده می شد.

۹۴- به عقیده کدام پژوهشگر می گوید زنان کشاورز نیز مانند زنان ایل در کار کشاورزی مشارکت می کنند؟

۱) شاردمن ۲) نیکی کدی ۳) بی. جی. مارتین ۴) نفیسی

۹۵- به طور کلی، وضعیت دهقانان در دوران صفوی، چگونه بود؟

۱) زندگی دهقانان در این دوره از لحاظ رفاهی به مراتب بهتر از دوره های قبلی بود ولی افزایش کنترل قدرت مرکزی موجب افزایش استثمار و بهره کشی از این طبقه شد.

۲) زندگی دهقانان در این دوره به مراتب بدتر از دوره های قبلی بوده ولی به دلیل کنترل قدرتمند مرکزی کمتر از سایر ادوار قبلی جنبه بهره کشی و استثمار داشتند.

۳) زندگی دهقانان در این دوره در سطح معیشتی بوده، از سوی دیگر رونق و رفاه عمومی و اوضاع اقتصادی و کنترل قدرتمند مرکزی موجب شد که دهقانان کمتر از سایر ادوار بعدی جنبه بهره کشی و استثمار داشته باشد.

۴) زندگی دهقانان در این دوره در سطح معیشتی بود و با افزایش کنترل قدرتمند مرکزی بر روستاها موجب استثمار و بهره کشی بیشتر از این طبقه شد.

۹۶_ محور اولیه و عمده اقتصاد شهری در دوره صفویه کدام طبقه بودند؟

- ۱) پیشه وران شهری ۲) شبانکاران ۳) تجار ۴) اصناف

۹۷_ کدام گزینه در مورد اصناف صحیح نیست؟

- ۱) اصناف با توجه به خودسامانی درونی در زمینه ای فعالیت می کردند که رونق اقتصادی رو به گسترش داشت و از هر جهت نفعی و درآمدی در آن متصور بود.
۲) در درون هر صنف دو درجه کاری وجود داشت: شاگرد (خلیفه) و استاد.
۳) هر صنعتی به صورت یک حرفه خانوادگی باقی می ماند.
۴) برخی اصناف برای دولت خدمات رایگان انجام می دادند.

۹۸_ در عصر صفویه، مهم ترین کالایی که تولید می شد، کدام یک از گزینه های زیر است؟

- ۱) پارچه ۲) ظروف فلزی ۳) ظروف سفالی ۴) همه گزینه ها

۹۹_ محور صنایع ایران در سده هفدهم چه بود؟

- ۱) بافندگی ۲) پارچه بافی ۳) گلیم بافی ۴) جاجیم بافی

۱۰۰_ کدام گزینه از صنایع دوره صفوی محسوب نمی شود؟

- ۱) چینی و کاشی ۲) چرم ۳) کاغذ ۴) نقره

۱۰۱_ دومین بخش عمده اقتصاد شهری در عصر صفوی چه بود؟

- ۱) فعالیت در کارگاه های بافندگی ۲) فعالیت های تولیدی در کارگاه های سلطنتی
۳) فعالیت در بخش فلزکار ۴) فعالیت در کارگاه های پارچه بافی و سفالین و فلزکاری

۱۰۲_ کدام یک از گزینه های زیر در مورد طبقه بازرگانان در دوره صفویه صحیح می باشند؟

- ۱) بازرگانان نقش مهمی در اقتصاد کشور داشتند، آنها از سازمانهای دائمی شبیه تشکیلات اصناف برخوردار بودند ولی آنها برخلاف اصناف مالیات کارگاه و مغازه نمی پرداختند. تاجران ایرانی کلا بر بازار ایرانی و خارجی سیطره کامل داشتند.

- ۲) بازرگانان نقش مهمی در اقتصاد کشور داشتند، آنها از سازمانهای دائمی شبیه تشکیلات اصناف برخوردار نبودند، بلکه در گروه های کوچکتر و براساس منشاء شهری و... فعالیت می کردند، آنها بر خلاف اصناف مالیات نمی پرداختند. تاجران ایرانی کلا بر بازار داخلی سیطره داشتند اما در تجارت خارجی از نفوذ چندانی برخوردار نبودند.